

Consumptief Krediet

In de strijd tegen overcreditering heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) de afgelopen jaren diverse regels met betrekking tot consumptief krediet aangescherpt. Het heeft er alle schijn van dat dit van grote invloed is geweest op het aanbod doorlopend krediet (DK). Er is al enkele jaren een verschuiving van DK naar persoonlijke leningen (PL) zichtbaar. In dit Special Item wordt ingegaan op het verdwijnen van DK van de markt voor consumptief krediet en de mogelijke gevolgen hiervan voor de toekomst. Daarnaast zal kort worden stilgestaan bij de status ten aanzien van flitskredieten en worden diverse marktfeiten behandeld, waaronder de gemiddelde tarieven van PL en DK gedurende de afgelopen jaren. We beginnen zoals gebruikelijk met de MoneyView ProductRating.

MoneyView ProductRating Consumptief Krediet

Als gevolg van het nog maar zeer beperkte aanbod DK's (minder dan 10 producten) is besloten dit jaar geen ProductRatings Prijs en Voorwaarden meer af te geven voor DK's, maar alleen voor PL-en. Bij het vaststellen van de ProductRating Prijs zijn 33 PL-en meegenomen in het onderzoek. Op peildatum 1 maart 2021 is voor deze kredieten gekeken naar de gemiddelde rentestand bij de saldoklassen groter of gelijk aan € 5.000,-, € 10.000,-, € 15.000,-, € 25.000,- en € 50.000,-. Om te voorkomen dat het een momentopname betreft, is onderzocht of producten zich gedurende de afgelopen tweeënehalf jaar, of sinds introductie, in de top van de markt hebben bevonden met hun tarief. Indien het rentetarief op basis van risk based pricing (RBP) tot stand komt, geldt dat de gemiddelde rente is gehanteerd van het hoogste en laagste tarief. In het prijsonderzoek is gekozen voor een looptijd van 60 maanden. Ten behoeve van de ProductRating Voorwaarden zijn eveneens 33 PL-en met elkaar vergeleken op basis van verschillende criteria uit de MoneyView Product-Manager. In totaal gaat het om 48 kenmerken. De 5-sterrenproducten zijn bij zowel de ProductRating Prijs als Voorwaarden op alfabetische volgorde gerangschikt.

★★★★★ PERSOONLIJKE LENING VOORWAARDEN

- **ABN AMRO** Persoonlijke Lening
- **BNP Paribas** Persoonlijkste Lening
- **Rabobank** Persoonlijke Lening

★★★★★ PERSOONLIJKE LENING PRIJS

- **DEFAM** Persoonlijke Lening Premium
- **Directa.nl** Persoonlijke Lening
- **Freo** Persoonlijke Lening

Het MPR-systeem voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een weging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een weging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

Bij de prijsanalyse vindt toetsing plaats op basis van een looptijd van 60 maanden, waardoor vier PL-en buiten het prijsonderzoek vallen. Alle vier kennen ze een minimale looptijd van 121 maanden. Het specifieke leendoel is bij drie van deze vier PL-en de verbouwing van de woning en bij één is dit restschuldfinanciering. Hoewel er het afgelopen jaar, vergeleken met voorgaande jaren, wel meer rentewijzigingen hebben plaatsgevonden, is de 5-sterrenverdeling bij PL-en onveranderd gebleven. Dit jaar zijn het wederom de Persoonlijke Lening van Freo, de Persoonlijke Lening Premium van DEFAM en de Persoonlijke Lening van Directa.nl die vijf sterren ontvangen. Al sinds het begin van de ProductRatings in 2010 heeft Freo iedere keer vijf sterren verdiend. Voor DEFAM is het de vierde keer op rij dat ze met de Persoonlijke Lening Premium vijf sterren krijgen. DEFAM hanteert rentetarieven op basis van RBP, terwijl Directa.nl en Freo een eensporig rentebeleid kennen. De 5-sterrenproducten bevonden zich in de onderzochte periode alle drie in de top van de markt wat betreft de laagste gemiddelde rente.

Binnen het aanbod van PL-en hebben afgelopen jaar verschillende wisselingen plaatsgevonden. Zo zijn er drie nieuwe PL-en van twee nieuwe kredietverstrekkers (I-finance en Lendex) op de markt gekomen, is één aanbieder verdwenen (Moneyou) en zijn twee PL-en tijdelijk van de markt gehaald. In de ProductRating op voorwaarden heeft, vergeleken met een jaar eerder, een wisseling van de wacht plaatsgevonden. Na negen jaar achtereen vijf sterren te hebben gekregen, viel de PL van ABN AMRO vorig jaar voor het eerst uit de top-3. Dit jaar zijn ze echter weer terug, wat ten koste ging van ING. Ze worden vergezeld door twee oude bekenden, de Persoonlijke Lening van Rabobank en de Persoonlijkste Lening van BNP Paribas. Laatstgenoemde krijgt voor de vierde keer in successie vijf sterren, terwijl Rabobank het voor de vijfde keer in de laatste zes jaar tot 5-sterrenproduct schoot. De dominantie van grootbanken lijkt in de laatste jaren overigens iets af te nemen. In 2021 worden nog maar vier van de top-10 PL-en aangeboden door grootbanken.

Heeft uw product een **5-sterren ProductRating**? Gefeliciteerd! Wilt u met het ProductRating-logo naar buiten treden? Neem **contact** op met MoneyView en vraag naar de voorwaarden.

© MoneyView Research B.V. 2021. Niets uit deze uitgave mag worden verspreid of vervoelvoudigd zonder schriftelijke toestemming vooraf van de uitgever.

De drie 5-sterrenproducten onderscheiden zich op verschillende aspecten van de concurrentie. Zo heeft de PL van ABN AMRO flexibele mogelijkheden ten aanzien van het moment van betalen, zoals een aflosvrije periode en het vooruitbetalen van een maandtermijn. Het product van BNP Paribas wordt daarentegen vooral gekenmerkt door flexibele(re) voorwaarden ten aanzien van de betalingsmogelijkheden

voor maandtermijnen. Zo is bijvoorbeeld een combinatie mogelijk van een kortere looptijd en een lagere maandtermijn bij een extra aflossing. Bij de PL van Rabobank zit op zijn beurt weer standaard een overlijdensrisicodekking inbegrepen en is de bandbreedte van de leeftijd bij afsluiten groot.

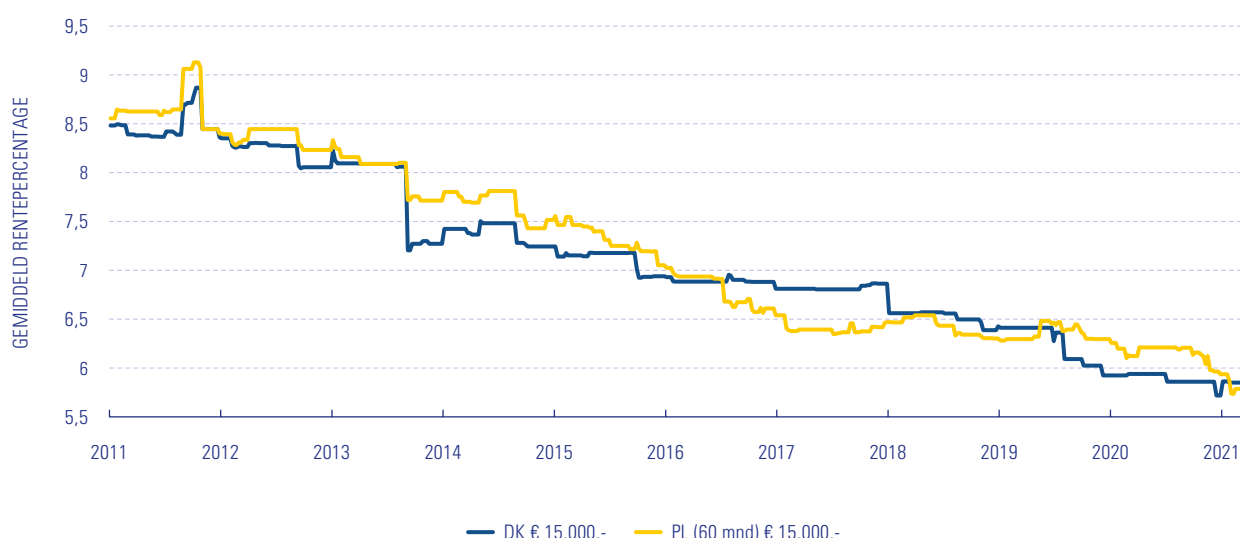
Marktfeiten Toegelicht

Marktcijfers

Wat betreft de rentewijzigingen bij DK's kan 2020 worden gekarakteriseerd als een extreem rustig jaar. Het afgelopen jaar hebben er slechts twee renteverlagingen plaatsgevonden. Dit is ook terug te zien in onderstaande figuur. De wijzigingen in het gemiddelde tarief zijn voornamelijk het gevolg van producten die van de markt zijn gehaald. Het afgelopen jaar kende bij PL-en twee gezichten. Het gemiddelde rentetarief is

vooral in het eerste en laatste kwartaal van 2020 gewijzigd. In de tussenliggende zes maanden bleven de tarieven nagenoeg onveranderd. Ten opzichte van 1 januari 2020 is het gemiddelde rentetarief van PL-en met 7,5% gedaald tot 5,79%. Door de flinke daling in de laatste maanden is het gemiddelde tarief van PL-en weer onder het gemiddelde van de DK's gedoken. De laatste keer dat dit het geval was, was in mei 2019.

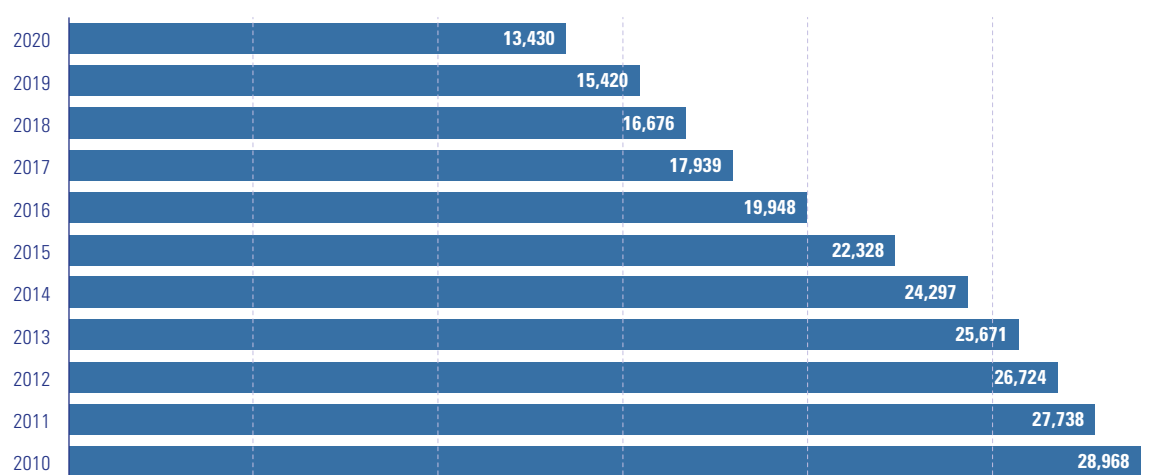
GEMIDDELD RENTEPERCENTAGE PL EN DK 2011-2021

Al ruim tien jaar daalt het uitstaande bedrag aan consumptief krediet bij huishoudens. In december 2008 werd het hoogste schuldbedrag bereikt, te weten € 30,35 miljard. In 12 jaar tijd is deze schuld met bijna 60% afgenomen tot € 13,43

miljard. In de afgelopen vijf jaar is het uitstaande bedrag in slechts vijf maanden toegenomen. In alle overige maanden vond een daling plaats.

GEMIDDELD BEDRAG (IN MLD. EURO) DAT AAN CONSUMPTIEF KREDIET UITSTAAT BIJ HUISHOUDENS 2010 - 2020

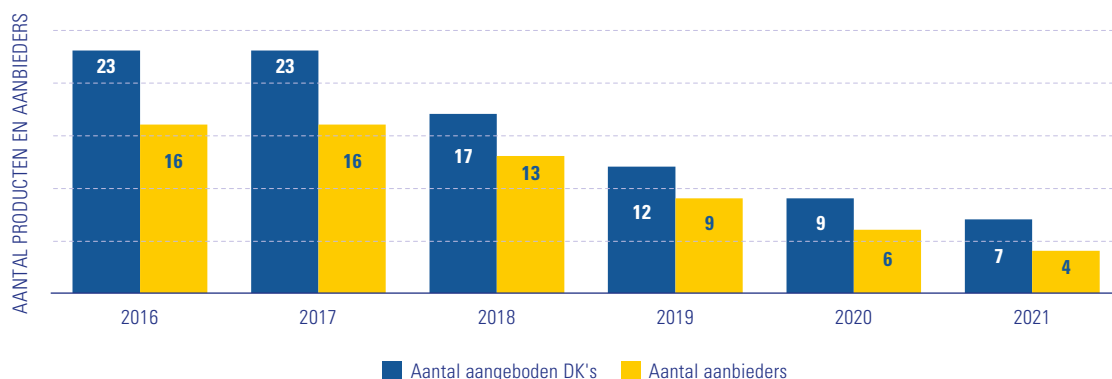
Trends en Productontwikkelingen Toegelicht

Verschraling aanbod Doorlopend Krediet

Net na de eeuwwisseling waren op de Nederlandse kredietmarkt ruim 40 kredietverstrekkers actief die gezamenlijk meer dan 50 DK's aanboden. In 2008 waren zelfs meer dan 60 verschillende DK's verkrijgbaar. Het was niet ongebruikelijk dat kredietverstrekkers toen drie of meer verschillende DK's in hun assortiment hadden. Het huidige aanbod staat in schril contrast met deze periode.

Afgelopen twee jaar zijn de DK's van aanbieders ABN AMRO, Freet, Interbank, Moneyou, Nationale-Nederlandsen, Rabobank en SNS van de markt gehaald. De dagen voor DK lijken derhalve geteld, het zou niet meer passen in de huidige tijd van bewust lenen. Dit is ook terug te zien in het DK-aanbod over de afgelopen vijf jaar (zie figuur).

AANTAL AANBIEDERS EN AANGEBODEN DK'S (ULTIMO JAAR)

Bron: MoneyView

Het heeft er alle schijn van dat de verschraling grotendeels het gevolg is van het beleid van toezichthouder AFM, waarbij onder andere wordt aangestuurd op verlaging van de totale schulden en het voorkomen dat consumenten meer en langer lenen dan nodig. Ook de aanpassing van de gedragscode consumptieve kredietverlening in mei 2019 heeft aan de afname van het aanbod bijgedragen. Hierbij werden de opnametermijn beperkt en de looptijd begrensd, zodat DK's niet meer oneindig kunnen doorlopen.

Daar komt bij dat PL-en veel beter aansluiten op de visie van de AFM: het product heeft een vaste rente en looptijd en er wordt afgelost. Dit gaat echter wel deels ten koste van de flexibiliteit. Een PL leent zich nou eenmaal minder goed voor

consumenten die gedurende een bepaalde periode geld nodig hebben zonder al een exact bedrag te weten.

Want dat was bij uitstek de 'unique selling point' van DK's, een kredietproduct dat zich richt op mensen met een flexibele kredietbehoefte, al dan niet voor een korte periode. Bij een DK geldt een maximale bestedingsruimte (kredietlimiet), kan zelf bepaald worden of en hoeveel wordt opgenomen, kunnen afgeloste bedragen opnieuw worden opgenomen en is rente alleen verschuldigd over het opgenomen bedrag. Het DK werd voorheen vaak afgesloten voor (tijdelijk) extra financiële ruimte. Deze mogelijkheid van extra financiële ruimte verdwijnt nu dus langzaam aan. Maar waar moeten consumenten die flexibel willen lenen dan naar toe?

Alternatieven Doorlopend Krediet

Een alternatief voor DK is rood staan op de betaalrekening. Zo kunnen afgeloste bedragen opnieuw worden opgenomen en er geldt, net als bij DK, een (afgesproken) kredietlimiet. De maximale kredietlimiet is met € 5.000,- bij nagenoeg alle betaalrekeningen echter veel lager dan bij DK's, waarbij deze minimaal € 50.000,- is. Daarnaast gelden voor roodstand bij banken allerlei aanvullende regels. Zo mag de maximale kredietlimiet vaak niet hoger zijn dan het maandelijkse inkomen, moet het saldo minimaal eens per drie maanden een volledige dag positief zijn of moet in de afgelopen maanden (meestal drie) minimaal een bepaald bedrag per maand op de betaalrekening zijn ontvangen.

Vanwege de coronacrisis is de maximale vergoeding voor consumptief krediet in ieder geval tot september 2021 verlaagd van 14% naar 10%. Hierdoor zijn de renteverschillen tussen DK en roodstand momenteel minder groot. Indien wordt gekeken naar een paar jaar geleden, toen het aanbod DK's groter was, waren er aanzienlijke verschillen. Eind 2016 werden 23 DK's en 10 particuliere betaalrekeningen aangeboden. Bij 19 van de 23 DK's was het mogelijk om € 5.000,- te lenen. Voor 7 van de 10 betaalrekeningen gold een kredietlimiet van € 5.000,- of meer. Het verschil tussen de laagste tarieven voor een DK van € 5.000,- en roodstand is echter aanzienlijk (zie tabel). Bij bijna alle DK's (18) zat de laagste rente onder 9,9%, terwijl de rente bij roodstand op één product na 9,9% of meer was. In de jaren hierna is er wat betreft de kosten van roodstand relatief weinig veranderd.

Naast roodstand wordt creditcard-krediet vaak ook gezien als een alternatief. Dit is in feite een kortlopende lening met een bestedingslimiet. Deze limiet is

RENTE DK VS. ROOD STAAN (ULTIMO 2016)

Aantal producten	Rente DK (laagst verkrijgbare tarief) bij € 5.000,-
8	rente 5,9% t/m 6,9%
10	rente 7,5% t/m 9,8%
1	rente 10,3%
Aantal producten	Rente roodstand bij € 5.000,-
1	rente 5%
6	rente 9,9% t/m 13,9%

vaak afhankelijk van het (bruto) inkomen en veelal lager dan bij DK. Er wordt debetrente betaald over de opname als dit bedrag niet binnen de rentevrije periode (meestal één maand) wordt vereffend. Een andere mogelijkheid is gespreide afbetaling, waarbij de schuld in maandelijkse termijnen wordt afbetaald. Er wordt rente betaald over de openstaande schuld. Dit is overigens niet bij alle creditcards mogelijk. Ook nu weer geldt, zelfs nog meer dan bij roodstand, dat de te betalen rente eigenlijk altijd op of net onder de maximale wettelijke kredietvergoeding ligt, momenteel dus tijdelijk op 10%, waardoor creditcard-krediet dus nagenoeg altijd duurder is dan DK. Dat het aanbod DK's steeds verder afneemt is een gegeven. Door het strenger hanteren van regels ontstaat het ongewenste neveneffect dat consumenten met een flexibele kredietbehoefte worden gedwongen tot andere, vaak duurdere vormen van krediet, die daarnaast in de meeste gevallen ook nog eens minder flexibel zijn dan DK.

Flitskrediet steeds verder in het nauw

Het aantal aanbieders van zogenaamde flitskredieten is de laatste jaren drastisch afgenomen. Van een flitskrediet is sprake als een consument gemakkelijk een klein bedrag kan lenen, dat binnen enkele weken of maanden terugbetaald moet worden. Van deze mogelijkheid wordt vooral gebruik gemaakt door mensen met geldzorgen, die geen andere mogelijkheden meer hebben om aan een lening te komen. De AFM is sinds 2011 succesvol gebleken in het bestrijden van de uitwassen in dit marktsegment. Het Finse Ferratum is momenteel de laatste aanbieder van formaat die een dergelijk product in Nederland aanbiedt. Aanvankelijk deed het aan de beurs van Frankfurt genoteerde bedrijf dit vanuit een Nederlandse vestiging. Om aan de strenge regelgeving te ontsnappen, werden de Nederlandse activiteiten verplaatst naar Liverpool. Begin 2020 werd ook de Britse regelgeving aangescherpt. Sindsdien bedient Ferratum de Nederlandse

markt vanuit Madrid via de website Saldodipje.nl.

De constructie is eenvoudig. Formeel wordt het krediet alleen verstrekt als de lener iemand aandraagt die voor terugbetaling garant staat. De verschuldigde rente blijft dan onder het wettelijke plafond van 10% op jaarbasis. De voorwaarden waaraan een garantsteller moet voldoen, zijn echter streng en de tijd waarbinnen de garantstelling geregeld moet zijn, is slechts vijf dagen. Geld wordt verstrekt in afwachting van de totstandkoming van die garantstelling. Komt die garantstelling er niet, dan overtreedt de geldlener de voorwaarden voor het verstrekken van het krediet en is er een 'aanvullend bedrag' aan Ferratum verschuldigd. Op basis van informatie die te vinden is op de website van Ferratum blijkt dat de totale kosten, omgerekend naar jaarpercentage, op kunnen lopen tot meer dan 500% (zie tabel).

KOSTEN FERRATUM

Leenbedrag in €	Termijn in dagen	Rente in €	Aanvullend bedrag in €	% JKP zonder aanvullend bedrag	% JKP met 'aanvullend bedrag' (berekend door MoneyView)
€ 250,-	15	€ 0,62	€ 52,-	6,18%	512%
€ 500,-	30	€ 2,47	€ 115,-	6,17%	286%
€ 1.000,-	45	€ 11,50	€ 320,-	9,72%	269%
€ 1.500,-	62	€ 13,02	€ 660,-	7,03%	352%
€ 2.500,-	124	€ 37,20	€ 1.200,-	7,24%	233%

Bron: saldodipje.nl

Ferratum claimt dat deze extra kosten niet vallen onder de noemer kredietvergoeding, die tijdelijk in Nederland wettelijk is gemaximeerd op 10%. Rechters blijken daar heel anders over te denken. Het Litouwse Palden Finance, een inmiddels verdwenen branchegenoot van Ferratum die onder de naam LoanRider met een soortgelijke constructie op de Nederlandse markt actief was, spande meerdere rechtszaken aan tegen Nederlandse klanten die in gebreke bleven. In meerdere vonnissen is bovengeschetste constructie van tafel geveegd en is bepaald dat dergelijke kosten wel degelijk behoren tot de kredietvergoeding. Dat de aanbieder in het buitenland zetelde, werd niet als relevant beschouwd. Het veel grotere Ferratum heeft tot op heden geen enkele rechtszaak aangespannen, ondanks dat bij wanbetaling wel met invorderingsmaatregelen wordt gedreigd.

De kans dat een vordering van Ferratum met betrekking tot de exorbitante bijkomende kosten door een Nederlandse rechter zou worden gehonoreerd, lijkt op basis van jurisprudentie nihil.

Omdat flitskredieten uitsluitend nog vanuit het buitenland worden aangeboden, is er geen zicht meer op aantal en omvang van de leningen. Nu het economisch moeilijker wordt en reguliere geldverstrekkers zich stringent houden aan leenormeringen, zal de verleiding om een flitskrediet te nemen voor een aantal mensen wellicht groter worden. Het lijkt een taak voor de wetgever om ook de laatste mazen in de wet te dichten, zodat aan dergelijke woekerpraktijken definitief een einde komt.

Nooit meer eindeloos zoeken naar productvoorwaarden

Met de MoneyView Advisa Kennisbank bent u altijd op de hoogte

KLIK HIER VOOR EEN GRATIS TESTACCOUNT

MoneyView

Special Item Agenda

APRIL: **REISVERZEKERINGEN**

>> **Klik hier** voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Reisverzekeringen 2021

MEI: **BELEGGINGSREKENINGEN**

>> **Klik hier** voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Beleggingsrekeningen 2021

MoneyView

www.moneyview.nl
info@moneyview.nl
+31(0)20-626 85 85